

Autorky: Bogdana Micovčinová, Veronika Michelčíková

(Ne)primeranosť protipandemických vyhlášok ÚVZ

*Sú novoprijaté protipandemické opatrenia v skutočnosti proporčné,
pragmatické a jednoduché?*

V nadväznosti na vládou schválený návrh opatrení predložených ministerstvom zdravotníctva, Úrad verejného zdravotníctva (ÚVZ) vydal štyri vyhlášky, ktorých cieľom je efektívne reagovať na vysoko infekčný Omikron variant. Opatrenia nadobudli účinnosť v stredu 19. januára 2022 a ako sa uvádza v predkladacej správe, aktualizované opatrenia predstavujú náhradu za Covid Automat. Počas dvoch rokov sa ochorenie Covid-19 stalo súčasťou nášho každodenného života. Každého človeka sa pandémie dotkla určitým spôsobom. Stala sa predmetom pokojných, ale aj vyostrených debát. Napriek rozmanitému spektru názorov, možno sa zhodnúť na tom, že ochorenie Covid-19 predstavuje pretrvávajúcu výzvu, ktorej je nutné adekvátne čeliť a prijímať opatrenia zodpovedajúce aktuálnej situácii. Pri tvorbe protipandemických opatrení je však dôležité zabezpečiť ich zrozumiteľnosť, jasnosť a jednoduchosť. **I napriek tomu, že ide o atribúty, ktoré sa v predkladacej správe spomínajú práve vo vzťahu k aktuálnym opatreniam, niektoré časti vyhlášok prijatých ÚVZ vyvolávajú dojem nejasnosti, komplikovanosti a protiprávnosti.**

V predkladacej správe sa zdôrazňuje nasledovné: „Opatrenia sú koncipované so zreteľom na proporčné a pragmatické obmedzenia zamerané na najrizikovejšie situácie, v ktorých hrozí super-šírenie, pričom žiadne aktivity sa úplne nezatvárajú.“ V nasledujúcej časti hodnotíme, či obmedzujúce opatrenia sú v skutočnosti proporčné a pragmatické.

Novinkou prijatých vyhlášok je bezpochyby vytvorenie OP+ režimu. Takýto režim predstavuje teda podmienku vstupu do prevádzok ako napr. fitness, prevádzky wellness, akvaparkov a prírodných liečebných kúpeľov alebo kúpeľných liečební, prevádzky poskytujúce hotelové a podobné ubytovacie služby a turistické a ostatné krátkodobé ubytovacie služby. Za osobu v režime OP+ sa považuje aj osoba kompletne očkovaná, ktorá zároveň má posilňovaciu (booster) dávku, ako aj osoba kompletne očkovaná a zároveň

Autorky: Bogdana Micovčinová, Veronika Michelčíková

schopná sa preukázať negatívnym výsledkom testu na ochorenie COVID-19. **Tu vzniká otázka, či OP+ režim nespôsobuje protiprávne rozdielne zaobchádzanie s druhou skupinou osôb, ktoré v prípade absencie negatívneho testu, nemôžu využívať služby poskytované prevádzkami v OP+ režime.**

Predstavme si takúto situáciu. Osoba X, ktorá má 20 rokov, bola aplikovaná druhá dávka očkovacej látky proti ochoreniu COVID-19 s dvojdávkovou schémou. Prešlo 14 dní po aplikácii druhej dávky, a takáto osoba X je teda považovaná za kompletne zaočkovanú. Na druhý deň však nadobudli účinnosť vyhlášky ÚVZ a na to, aby si osoba X mohla zacvičiť vo fitness centre, potrebuje negatívny výsledok testu. **Osoba X, ktorá chce využiť služby fitness centra, ktoré v zmysle vyhlášky fungujú v OP+ režime, tak stále urobiť môže, no potrebuje na to negatívny test. V prípade, že testom nedisponuje, služby fitness centra nemôže využiť.** Legitímnym cieľom, ktorým možno ospravedlniť menej priaznivé zaobchádzanie vo vzťahu k osobe X, je ochrana zdravia pred Omikron variantom. Tu je však potrebné položiť si otázku, či prostriedky použité na dosiahnutie takéhoto cieľa sú primerané.

Na to, aby sa osoba X považovala za kompletne zaočkovanú, musí prejsť najmenej 14 dní po aplikácii druhej dávky vakcíny. 14 dní je teda potrebných na to, aby vakcína zaúčinkovala. Osoby po aplikácii booster dávky môžu využiť služby v OP+ režime okamžite. Nie je však jasné, koľko dní je potrebných na to, aby booster dávka zaúčinkovala. V tejto súvislosti vzniká otázka, akým spôsobom je osoba X menej chránená v porovnaní s kompletne zaočkovanou osobou, ktorá má zároveň booster dávku a využíva služby okamžite. Vychádzajúc z usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky posilňovaciu dávku („booster“) je možné podať kompletne zaočkovanej osobe vo veku nad 18 rokov najskôr za 3 mesiace po podaní poslednej dávky základnej dvojdávkovej očkovacej schémy. Aplikovať posilňovaciu dávku vakcíny by bolo v prípade osoby X nemožné a nelogické. Zároveň osoba X nemá finančné prostriedky na opakovanú kúpu testov.

Môže sa javiť, že nerovnosť vo vzťahu k osobe X je „odstránená“ možnosťou preukázať sa negatívnym testom. V nadväznosti na vyššie prezentované argumenty, je takáto možnosť neproporčná. Primeraným riešením by bolo poskytovanie bezplatných testov alebo nevyžadovať

Autorky: Bogdana Micovčinová, Veronika Michelčíková

testy pre kompletne zaočkované osoby, ktorým nemožno podať posilňovaciu dávku vakcíny.

Sporným sa v súvislosti s novoprijatými vyhláškami ÚVZ javí aj rozdelenie prevádzok z hľadiska rizikovosti. Režim základ t.j. pre každého bez testu, očkovania alebo prekonania sa rozšíril na ďalšie prevádzky (napr. predajne oblečenia a obuvi, galantérie a predajne stavebnín). Naopak pri prevádzkach ako napr. fitness, wellness a hotelov sa režim sprísnil pre kompletne zaočkované osoby, ktoré na vstup do týchto prevádzok potrebujú posilňovaciu dávku očkovania, alebo negatívny výsledok testu.

Prevádzky kníhkupectva môžu byť v zmysle novoprijatých vyhlášok ÚVZ otvorené v režime OP. Pre porovnanie vyššie spomenuté predajne s oblečením a obuvou sú otvorené v režime základ. Racionalita a primeranosť opatrení tak v tomto prípade absentuje. Ďalším príkladom je režim lanových dráh a vlekov, ktorý sa zmenil z OP na režim OTP, vrátane zrušenia kapacitného obmedzenia vo vnútri lanoviek. Uzavretá kabínková lanovka tak môže vo svojom obmedzenom priestore naplniť plnú kapacitu osôb, čo možno označiť vo vzťahu k ubytovaniu v hoteli, v ktorom platí povinný režim OP+ ako nelogické riešenie.

Pri vytváraní opatrení, príslušné orgány verejnej moci musia zabezpečiť ich jasnosť, určitosť a jednoduchosť. Opatrenia prijímané v boji s ochorením COVID-19, musia byť teda racionálne odôvodnené a podporené dátami. Len v tom prípade možno hovoriť o ich primeranosti. Rozdelenie prevádzok do jednotlivých režimov bez konkrétneho odôvodnenia miery rizika nakazenia, ktorá hrozí v jednotlivých prevádzkach je v rozpore s proporcialitou a pragmatikou, ktorá sa spomína v predkladacej správe. **Zatiaľ čo opatrenia prijímané na začiatku pandémie boli vnímané ako prvé neisté kroky v boji s ochorením COVID-19 a mohli podliehať istej zhovievavosti spojenej s nevedomosťou či neskúsenosťou, dva roky pretrvávajúcej pandémie nenechávajú žiaden priestor na ospravedlnenie chaotických a neodôvodnených opatrení prijímaných príslušnými orgánmi.**